

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 89/10
Λουξεμβούργο, 14 Σεπτεμβρίου 2010

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στις υποθέσεις C-47/08, Επιτροπή κατά Βελγίου· C-50/08, Επιτροπή κατά Γαλλίας· C-51/08, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου· C-53/08, Επιτροπή κατά Αυστρίας· C-54/08, Επιτροπή κατά Γερμανίας· C-61/08, Επιτροπή κατά Ελλάδας και C-52/08, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας

Κατά τον γενικό εισαγγελέα Cruz Villalón, έξι κράτη μέλη, περιορίζοντας την πρόσβαση στο επάγγελμα του συμβολαιογράφου μόνο στους υπηκόους τους, παρέβησαν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από τη Συνθήκη

Η συμμετοχή του επαγγέλματος του συμβολαιογράφου στην άσκηση δημόσιας εξουσίας δεν μπορεί να δικαιολογήσει άμεση δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγένειας

Σε μεγάλο αριθμό κρατών μελών και, ειδικότερα, στα κράτη μέλη που αφορά η υπό κρίση υπόθεση η αποστολή του συμβολαιογράφου συνίσταται κατά κύριο λόγο στη βεβαίωση της αυθεντικότητας νομικών πράξεων. Ο συμβολαιογράφος προβαίνει σε βεβαίωση της αυθεντικότητας όταν τούτο του ζητείται από τα μέρη και, αφού διαπιστώσει ότι τα μέρη έχουν ικανότητα δικαίου και δικαιοπρακτική ικανότητα, καθώς και ότι συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις που απαιτεί ο νόμος για τη βεβαίωση της αυθεντικότητας, ελέγχει τη νομιμότητα του εγγράφου του οποίου την αυθεντικότητα βεβαιώνει. Η βεβαίωση της αυθεντικότητας εξασφαλίζει στην πράξη πλήρη αποδεικτική ισχύ και εκτελεστότητα. Ο συμβολαιογράφος αποτελεί δημόσιο λειτουργό που εκπροσωπεί το κράτος, έστω και αν ασκεί τη δραστηριότητά του ως ελεύθερος επαγγελματίας.

Το ζήτημα που τίθεται εν προκειμένω είναι το αν το λειτούργημα του συμβολαιογράφου σχετίζεται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας¹. Συγκεκριμένα, αφενός, η Συνθήκη προβλέπει ότι οι δραστηριότητες που σχετίζονται, έστω και περιστασιακά, με την άσκηση δημόσιας εξουσίας αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της ελευθερίας εγκαταστάσεως. Αφετέρου, σύμφωνα με την οδηγία 2005/36², το καθεστώς αναγνώρισεως επαγγελματικών προσόντων που καθιερώνει δεν προβλέπει τέτοιο αποκλεισμό, ιδίως όσον αφορά τους συμβολαιογράφους.

Επί των υποθέσεων C-47/08, Επιτροπή κατά Βελγίου, C-50/08, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-51/08, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, C-53/08, Επιτροπή κατά Αυστρίας, C-54/08, Επιτροπή κατά Γερμανίας και C-61/08, Επιτροπή κατά Ελλάδας

Με την πρώτη σειρά προσφυγών λόγω παραβάσεως, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι **το Βέλγιο, η Γαλλία, το Λουξεμβούργο, η Αυστρία, η Γερμανία και η Ελλάδα**, προβλέποντας απαίτηση ιθαγένειας η οποία περιορίζει την πρόσβαση στο επάγγελμα του συμβολαιογράφου αποκλειστικώς στους υπηκόους τους, παρέβησαν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από τη Συνθήκη καθώς και, εξαιρουμένης της Γαλλίας, από την οδηγία 2005/36, λόγω μη εφαρμογής της στην περίπτωση των συμβολαιογράφων.

Μέχρι τούδε το Δικαστήριο, αποφαινόμενο επί υποθέσεων που αφορούσαν άλλα επαγγέλματα, έκρινε ότι τα εν λόγω επαγγέλματα δεν σχετίζονταν άμεσα και ειδικά με την άσκηση δημόσιας εξουσίας. Ωστόσο, μολονότι η δραστηριότητα του συμβολαιογράφου σχετίζεται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας, ο γενικός εισαγγελέας Cruz Villalón επισημαίνει, με τις σημερινές προτάσεις του, ότι, λαμβανομένης υπόψη της εκτάσεως συμμετοχής της δραστηριότητας του

¹ Επί του ίδιου ζητήματος εκκρεμεί ενώπιον του ΔΕΕ προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά των Κάτω Χωρών (C-157/09).

² Οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (ΕΕ L 255, σ. 22), η οποία καταργεί την οδηγία 89/49/ΕΟΚ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με γενικό σύστημα αναγνώρισεως των τίτλων ανώτατης εκπαίδευσής που πιστοποιούν επαγγελματική κατάρτιση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών (ΕΕ L 19, σ. 16).

συμβολαιογράφου στην άσκηση δημόσιας εξουσίας, είναι σκόπιμος ο καθορισμός του βαθμού στον οποίο η εν λόγω απαίτηση ιθαγένειας είναι αναγκαία για την εκπλήρωση των επιδιωκόμενων σκοπών.

Πράγματι, πρώτον, ο γενικός εισαγγελέας εξετάζει αν το επάγγελμα του συμβολαιογράφου σχετίζεται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας. Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζει ότι από το πεδίο εφαρμογής της ελευθερίας εγκαταστάσεως αποκλείονται μόνον οι δραστηριότητες οι οποίες συνιστούν, αυτές καθαυτές, άμεση και ειδική συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και ότι αποκλεισμός ολόκληρης κατηγορίας επαγγελματιών από το εν λόγω πεδίο εφαρμογής νοείται μόνο στις περιπτώσεις στις οποίες οι δραστηριότητες δημόσιας εξουσίας δεν μπορούν να διακριθούν από τις λοιπές δραστηριότητες. Επιπλέον, κατά τον γενικό εισαγγελέα, το αποφασιστικό κριτήριο για τον χαρακτηρισμό μιας πράξεως ως προερχόμενης από τη δημόσια εξουσία είναι η φύση της σχέσεώς της προς την κρατική οργάνωση.

Ως εκ τούτου, **προσδίδοντας δημόσιο χαρακτήρα σε πράξεις, αποφάσεις και συμπεριφορές οι οποίες, ειδάλλως, δεν θα είχαν μεγαλύτερη νομική αξία από αυτήν που προσήκει στην έκφραση της ιδιωτικής βουλήσεως και δεδομένου ότι η βεβαίωση της αυθεντικότητας αποτελεί σε όλα τα καθών κράτη τον ουσιώδη πυρήνα της δραστηριότητας των συμβολαιογράφων, το επάγγελμα του συμβολαιογράφου σχετίζεται, εν γένει και στο σύνολό του, κατά τρόπο άμεσο και ειδικό με την άσκηση δημόσιας εξουσίας.**

Δεύτερον, ο γενικός εισαγγελέας εξετάζει αν η εν λόγω συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας μπορεί να δικαιολογήσει απαίτηση ιθαγένειας για την άσκηση του επαγγέλματος του συμβολαιογράφου. Συναφώς, υπενθυμίζει ότι το γεγονός ότι μια δραστηριότητα δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ελευθερίας εγκαταστάσεως δεν απαλλάσσει τα κράτη μέλη από την υποχρέωση τηρήσεως του δικαίου της Ενώσεως. Στο πλαίσιο αυτό, δεδομένου ότι πρόκειται για τη δραστηριότητα των συμβολαιογράφων, μιας κατηγορίας επαγγελματιών αποτελούμενης από φυσικά πρόσωπα, το οικείο μέτρο πρέπει να εξετάζεται υπό το πρίσμα του νομικού καθεστώτος που απορρέει από την ιθαγένεια της Ενώσεως, το οποίο επιβάλλει την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων όταν δεν τίθεται ζήτημα εφαρμογής των οικονομικής φύσεως ελευθεριών.

Συνεπώς, στο μέτρο που μια απαίτηση ιθαγένειας χρησιμοποιεί το κριτήριο καθαυτό της ιθαγένειας ως λόγο για να εμποδιστεί η πρόσβαση σε συγκεκριμένη δραστηριότητα, **η εν λόγω δυσμενής διάκριση λόγω ιθαγένειας συνιστά σοβαρή επέμβαση στη σφαίρα του πολίτη της Ενώσεως η οποία θα ήταν επιτρεπτή μόνον κατόπιν αυστηρού ελέγχου βάσει της αρχής της αναλογικότητας.**

Συναφώς, ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει ότι **καμία από τις εγγυήσεις και τις ιδιαιτερότητες που περιβάλλουν το επάγγελμα του συμβολαιογράφου δεν δικαιολογεί ένα τόσο επαχθές και δραστικό μέτρο όσο η άμεση δυσμενής διάκριση λόγω ιθαγένειας.** Ειδικότερα, όσον αφορά τον όρκο που δίδουν οι συμβολαιογράφοι πριν από την ανάληψη των καθηκόντων τους, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι η έννοια της πιστότητας δεν απαιτεί οπωσδήποτε δεσμό ιθαγένειας.

Ως εκ τούτου, ο γενικός εισαγγελέας κρίνει ότι, **λαμβάνομένων υπόψη των συγκεκριμένων περιστάσεων υπό τις οποίες ασκείται το επάγγελμα του συμβολαιογράφου, η Συνθήκη απαγορεύει τη λήψη κρατικού μέτρου το οποίο εισάγει δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγένειας εις βάρος προσώπων τα οποία επιθυμούν πρόσβαση στο εν λόγω επάγγελμα, καθόσον το μέτρο αυτό, ως μη αναγκαίο δεδομένου του βαθμού συμμετοχής της δραστηριότητας αυτής στην άσκηση δημόσιας εξουσίας, είναι δυσανάλογο.** Κατά συνέπεια, ο γενικός εισαγγελέας προτείνει στο Δικαστήριο να κρίνει ότι τα έξι ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, περιορίζοντας την πρόσβαση στο επάγγελμα του συμβολαιογράφου αποκλειστικώς στους υπηκόους τους, παρέβησαν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από τη Συνθήκη.

Τέλος, όσον αφορά την παράβαση της οδηγίας 2005/36, ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας διαπιστώσεως παραβάσεως, εναπόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει ότι το καθού κράτος μέλος ενήργησε κατά παράβαση του δικαίου της Ενώσεως. Ο γενικός εισαγγελέας υποστηρίζει επίσης ότι **η Επιτροπή δεν παρέσχε επαρκή επιχειρήματα όσον**

αφορά την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας στο επάγγελμα του συμβολαιογράφου και, ως εκ τούτου, το Δικαστήριο πρέπει να απορρίψει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

Επί της υποθέσεως C-52/08, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας

Με την προσφυγή αυτή, η Επιτροπή, αντιθέτως προς τις προγενέστερες υποθέσεις, ζητεί να διαπιστωθεί παράβαση εκ μέρους της **Πορτογαλίας** λόγω της εφαρμογής στο κράτος αυτό καθεστώτος προσβάσεως στο οικείο επάγγελμα αντίθετου προς τις επιταγές της οδηγίας 2005/36 (2). Συγκεκριμένα, μολοντί στην Πορτογαλία δεν προβλέπεται προϋπόθεση ιθαγένειας, η πρόσβαση στο εν λόγω επάγγελμα εξαρτάται από τέσσερις προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται η απόκτηση πτυχίου Νομικής αναγνωριζόμενου από την πορτογαλική νομοθεσία, η πραγματοποίηση πρακτικής ασκήσεως και η επιτυχής συμμετοχή σε εξετάσεις επάρκειας τις οποίες διενεργεί το Consejo de notariado.

Πρώτον, ο γενικός εισαγγελέας Cruz Villalón εφαρμόζει στην περίπτωση της Πορτογαλίας τη συλλογιστική που ακολούθησε στις προγενέστερες υποθέσεις. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι, στο πλαίσιο της ασκήσεως του επαγγέλματος του συμβολαιογράφου στην Πορτογαλία, η βεβαίωση της αυθεντικότητας συνιστά άμεση και ειδική συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και συνεπώς, ως αναπόσπαστος πυρήνας του οικείου λειτουργήματος, συνεπάγεται ότι το επάγγελμα του συμβολαιογράφου, εν γένει και στο σύνολό του, σχετίζεται άμεσα και ειδικά με την άσκηση δημόσιας εξουσίας.

Δεύτερον, ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει ότι το γεγονός ότι η οδηγία δεν αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής της ελευθερίας εγκαταστάσεως τις δραστηριότητες που σχετίζονται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας σημαίνει ότι, στις περιπτώσεις αυτές, ισχύει η εν λόγω εξαίρεση, οπότε δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της οδηγίας. Επιπλέον, κατά τον γενικό εισαγγελέα, **η άμεση και ειδική σχέση της ασκήσεως του επαγγέλματος του συμβολαιογράφου στην Πορτογαλία με την άσκηση δημόσιας εξουσίας** σημαίνει ότι **η Πορτογαλία δεν είχε υποχρέωση να εφαρμόσει την οδηγία 2005/36 στις δραστηριότητες των συμβολαιογράφων και, ως εκ τούτου, δεν παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή.**

Κατά συνέπεια, ο γενικός εισαγγελέας προτείνει στο Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή της Επιτροπής.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582